

01

DONES CENTENÀRIES

**FERRER i MOLINA,
Adelina**

Nasqué a L'Alcúdia de Crespins, el dia 28 de maig de 1910. Filla de Silverio i Adelina, conreador d'allís i mestressa de casa, respectivament.

Als nou anys com que era la major de quatre germans, i a la falta de sa mare, s'hagué de fer-se'n càrrec dels seus germans, Assumpció, Amelia i Silverio.

El dia 25 de febrer de 1933, es casa amb Ismael Sancho Vila, amb el qual tingué tres fills, Ismael, Adelina i Silverio, des d'aquest dia marxa a viure a una casa de camp de Sellent; però en cridar el seu marit a la guerra civil espanyola, amb els dos primers fills, torna a viure amb son pare a L'Alcúdia de Crespins. Finalitzada la contesa amb el seu marit i els fills torna a la casa de Sellent, on tingué el tercer fill, aleshores el seu home era guarda rural.

A la falta del seu marit Ismael, (8 de gener de 1968), marxa a passar la viudetat a Antella, amb la seua filla Adelina, aleshores mata el temps cosint, fent punt de ganxo, ajudant la filla amb les tasques de la llar, mentre veu créixer a huit néts i besnéts, i cinc rebesnéts.

El divendres 28 de maig de 2010, dia del seu centenari, l'Ajuntament d'Antella li dedicà el seu dia, es pintà el carrer Pintor Sorrolla (la seua part alta on vivia), se celebrà una missa a la qual assistí la centenària i autoritats municipals, obsequiant-la amb una placa commemorativa, es disparà una traca i a la llar de Jubilats es convidà a berenar tots els del poble que volgueren assistir-hi. Faltà el dia 21 de maig de 2012, i fou soterrada a Antella.

GIMÉNEZ i VIDAL, María

Nasqué el dia 9 de febrer de 1892 a Alberic.

Era filla de José Giménez Escribano i Vicenta Maria Vidal Martorell, els quals eren d'Antella, s'instal·laren en una casa de camp del Reialenc, prop d'Alberic; ella fou la segona filla d'entre els huit fills que tingueren (Pepe, MARIA, Quico, Victoria, Eliseo, Dolores, Genoveva i Ignacio).

De menuda jugava pels horts de tarongers que procurava son pare, pujants als arbres, menjant clementines i corrent amb altres amigues i germanes; un poc més major ha d'ajudar a les tasques del llar i del camp.

Després del nuviatge amb Francisco Ubeda Aparisi es casa amb aquest el dia 9 de novembre de 1918 (any epidèmic de la cucarata o grip), amb tot a punt per al matrimoni, s'hagué de casar de dol per la falta de son pare eixe mateix any. Acabada de casar li ha d'ajudar a sa mare junt amb els germans a portar endavant el ramat de cabres que tenien.

Instal·lat el matrimoni al carrer Calvari, 13 d'Antella, tingué també set fills, Quico (que falta als 11 mesos), altre Quico (1922), María (1924), Pepica (1926), Lola (1929), Nieves (1931), i Joaquim (1933), tots nasqueren en l'esmentada casa del carrer Calvari.

En aquest temps en una habitació de ca Arilla (hui la Caixa Rural), de la placeta del Calvari, ella i el seu marit porten endavant una botiga de menjars, ella era la dependent i el marit amb un mul i el carro portava gènere Xàtiva, eixia de casa a les tres de la matinalada per buscar els millors productes del mercat d'abast; en algun temps patí prou, ja que passava per el port dels "Gossos" hi hagué de veure diversos afusellaments que allí es produïen.

En l'any 1944 compren la casa de l'avinguda del Xúquer, 22, aleshores traslladen la botiga en aquesta adreça així s'estalviaven el lloguer, també passa tota la família menys Maria i Pepica que s'havien casat, allí estigueren fins l'any 1948, any en que llevaren la botiga i vengueren la casa del carrer Calvari.

El seu marit a més a més de carter tenia ruscós i feia mel que venien en la botiga.

Després de molt de temps vídua faltà a sa casa el dia 14 de desembre de 1992.

El diumenge dia 9 de febrer de 1992, es celebrà el seu centenari doblement:

1. A les 12,30 hores, l'alcalde Vicent Frígols, resta d'autoritats locals i gran nombre de persones acompanyades per la banda de música la Protectora Musical, es personaren en el seu domicili, on l'alcalde en representació del poble la felicità amb l'entrega d'un ramell de flors i una placa commemorativa; la banda de música toca "aniversari feliç", i el pasdoble "Antella". La senyora Giménez agrai la felicitació i convida a tots allí a sa casa.

2. A la vesprada, a les 18,30 hores altra comitiva presidida per Josep Pardo (exalcalde i president de l'Agrupació Socialista local), regidors d'aquest grup, la banda de música la Unió Musical, realitzaren la mateixa felicitació, a la qual María respongué de la mateixa manera que de matí.

Cal fer constar que aquesta mateixa vesprada s'havia procedit a soterrar a Josep Giménez García (nebot de la centenària), el qual havia patit una malaltia de càncer.

**MÁS i PERIS,
Gabriela**

Naix a Antella, el dia 1 de maig de 1920, filla d'Andrés Más i Elisa Peris, els quals a més, que era la quarta, tingueren quatre fills, Andrés, José Elisa i Eliseo.

El dia 19 de juny de 1937, set dones del poble, entre les quals Gabriela, funden l'Agrupació de Dones Antifeixistes d'Antella, com filial del Comitè Provincial de Dones Antifeixistes de València.

De jove treballà a diversos magatzems de taronja del poble, i finalitzada la guerra civil, fins que el tancaren, en el de Manolo Capella.

Es casa amb Eduardo Calvo Nadal, amb el qual tingué tres fills, Eduardo, Gabriela i Eliseo; en la dècada dels anys cinquanta feu

tres temporades de verema a França, en Cascatel dels Corbiers.

Molt amant del folklore i la festa, amb la germana cantava albaades a les diverses festes del poble.

El dia 1 de maig de 2020 arriba a l'edat de 100 anys la veïna del poble Gabriela Más Peris, la qual a causa del confinament de la pandèmia de la covid-19, ha hagut de celebrar l'aniversari a la residència de majors d'Anna on es trobava ingressada.

Sense quasi poder acomiadar-se dels seus fills i familiars, així com celebrar el seu aniversari de natalici, Gabriela va faltar el divendres, 22 de maig de 2020, al lloc on es trobava ingressada.

MATEU i MICÓ, Dolores "Dolorettes"

Naix a Antella l'1 de març de 1921, filla major de Francisco Mateu Pastor i Cecília Micó Sancho, els quals a més, tingueren dos barons, Augusto i Francisco.

De xiqueta anà a escola amb la mestra Elvira Pla Bernabeu, on de matí impartia classes d'ense-

nyança bàsica i elemental, escriptura, gramàtica, aritmètica i alguna més, i a la vesprada sempre costura, tot a diverses xiquetes de diferents edats. Hi aprengué a cosir i les tasques del llar.

D'adolescent i molt joveneta treballà d'empaperadora a diversos magatzems de taronja del poble, al llarg de la guerra civil i una vegada finalitzada als de Batiste i Manolo Capella.

Recorda que anava a ballar a la trilladora que hi havia en l'era del magatzem de taronges del tio Paquito Sala.

A principi dels anys quaranta tingué nuviatge amb Joaquim Sotos, però sense quallar en casament.

A la falta de sa mare Cecília, el 7 de gener de 1948, s'hagué de fer càrrec de la família, que aleshores vivien llogats a la casa del carrer la Puríssima, 40; cosia pedaços de culates i genolleres dels pantalons de son pare i dos germans, preparava els menjars de tots, la neteja de la casa, la compra, etc.

En cuidar de sa tia Vicenta Maria Micó Sancho, aquesta li deixà la mitja casa que tenia del carrer Sant Vicent, 5, i l'altra mitja li la compra a una cosina, per això que es traslladen tots a viure aquesta nova adreça, evitant així pagar lloguer; ací falta son pare el dia 15 de desembre de 1974, ella segueix la vida amb els seus germans, que també amb ella, són tots tres fadrines.

Avançats tots més en edat es traslladen a viure a un pis de la seua propietat al carrer Mestre Serrano, 1, allí falten els dos germans, als qual va cuidar ella malgrat ser la major, ja que amb Augusto va patir molt, perquè tenia una malaltia degenerativa.

Mentre es valgué visqué sola, però entrada en més edat hagué d'ingressar en una residència de persones majors d'Alzira, estigué els anys 2016 i 2017, fins que la seua neboda Teresa Micó Palazón se'n féu càrrec, i torna a la seua residència habitual del carrer Mestre Serrano, 1 d'Antella.

Va faltar a Antella el dia 24 d'octubre de 2021.

PERIS i CRESPI, Carmen "Carmeta"

Nasqué a Antella el dia 19 de novembre de 1917, al carrer la Puríssima, 21 (ara el 25).

Filla més xicoteta de Dolors i Joaquim; els seus germans eren Dolors i Joaquim, amb el mateix nom que els seus pares.

De menuda anà a l'escola pública de xiquetes als baixos de l'Ajuntament, pel carrer Sant Rafel, amb la mestra Elvira Pla Bernabeu (1884-1960), aprengué a llegir, escriure i costura. Quan ja era boniqueta isqué d'escola per ajudar a casa, abans dels catorze anys.

Quan el mestre Luis Huertas Naves ve a Antella amb els xiquets evacuats de Madrid a l'Escola Llar (1936-1939), al front de la colònia del Ministeri d'Instrucció Pública de la República Espanyola, que s'instal·la a la casa del Rei, Carmeta, com l'anomenaven familiarment, entra al servei d'aquesta colònia per atendre als xiquets. Ací treballa fins que se n'anaren, però tal fou la confiança que deposità el director en ella, que li deixà les seues coses personal que no pogué endur-se.

Finalitzada la guerra civil, Carmeta treballa com a empaperadora de taronges als magatzems d'Eulogio i Capella, ací a Antella.

El dia 17 de juliol de 1947 es casa amb Quico Alberola i Peiró, del qual tingué cinc fills; els tres

primers foren barons, que li se moriren a les hores i al dia de nàixer; posteriorment dues filles, Mari Carme (1955) i Francesca (1958).

Carmeta amb les dues filles encara xicotetes va continuar treballant d'empaperadora de taronges en magatzems de Cotes i Alberic, fins que ja entrada en edat es dedicà únicament a les tasques de la llar.

El dia 17 de gener de 2007, faltà el seu marit i enviuda.

El dia 19 de novembre de 2017, celebrà el seu centenari en la intimitat en família, encara que l'Ajuntament anuncià la seua participació, a la qual cosa es negà la família pel seu estat de salut.

El dia 15 de novembre de 2019, quan li faltaven quatre dies per complir els 102 anys faltà a la seua casa de naixença; amb un soterrar multitudinari, envià el seu condol a la família el president de la Generalitat Valenciana, Ximo Puig.

RACERO i VARGAS, Remedios

Nascuda el dia 10 de febrer de 1921, a Alcalà del Valle (Cadis), filla de Francisco i Josefa, era la segona de tres fills, una germana més menuda i el germà tres anys major que ella.

L'escola de primària al seu poble natal no fou una bona experiència per a ella, ja que la mestra que tingué, un poc desvariada, quan ella es trobava jugant amb altres xiquetes al carrer, aquesta intentà tirar-la a un pou que per allí prop hi havia, a causa d'això la família marxa a viure a un ranxo en la població de naixement, i mai més en torna a cap escola; en aquest ranxo sa mare tingué una bessonada de xiquets que moriren en nàixer. En l'esmentat ranxo estigueren fins que Remedios va complir els nou anys.

Al principi dels 30 la família es trasllada al ranxo anomenat Arenosa, al terme de Morón de la Frontera (Sevilla), son pare treballava al camp i en la ramaderia d'aquest ranxo; sa mare en el man-

teniment de les diferents dependències de la casa, ella, ja boniqueta ajudava en la neteja, recol·lecció d'hortalisses, etc. Ací els agafa la guerra civil, son pare seguí al ranxo, però el seu germà José, amb 17 anys va marxar al front, després de passar tres anys, tornà ferit amb coixera per la metralla que portava en la cama dreta (morí sense haver-li tret la metralla de la cama).

Després d'haver estat al voltant de 15 anys en el ranxo Arenoso, passaren al ranxo del comte de la Masa, també a Morón, i després d'un temps a el Arenal Gordo, al terme d'Arahal (Sevilla), poble que estava a 15 km de Morón, allí Remedios venia realitzant les mateixes tasques que abans, però conegué José, José Palma Sánchez, un jove llenyater que acudia sovint al ranxo com a treballador d'un camió amb dos companys més per fer llenya per a la producció de carbó, tenia 13 anys més que ella, però l'estima penetrà fortament entre els dos. Es casen en Arahal el dia 28 de juny de 1952; Remedios marxa a viure amb el marit al poble on es casen, a ca la sogra, la qual l'acollí com una filla, Remedios en parla favorablement per tota l'estima, ajuda i bonança que li va donar, en aquella casa tingueren tots els fills el matrimoni, Antonio, Francisco, Fina, María Jesús i Angelita.

Amb l'arribada dels americans a Morón, José, el seu marit, troba faena de vigilant nocturn al camp d'aviació de la base Americana, tota la família seguia a Arahal, estigué fins tres anys, ja que Francisco Cuevas, natural de Morón i encarregat de la constructora del pantà a Tous li oferí vindre a Antella, on ell estava, i tindria un bon lloc de treball al pantà; José així ho feu, primerament vingué ell i al poc de temps portà tota la

família, la dona i els fills, que s'instal·laren de lloguer al poble, al carrer Pintor Sorolla, 20; açò era en l'any 1958, i José era el guarda nocturn de les comportes del pantà.

Tots els fills de Remedios i José es criaren en el poble, anaren a l'escola ací, parlen perfectament el valencià, i estaven integrats totalment entre els xiquets i veïns del poble, fins a l'extrem que tots es casaren i tingueren la família a Antella; pel dia el matrimoni, per conservar la professió del marit, anaven a fer llenya cap a la Font Dolça per al consum familiar.

El seu marit José faltà a ací a Antella el dia 4 de juny de 1968, aleshores Remedios amb dos filles i un fill marxaren cinc temporades seguides a la verema a França, primer a Sorgues, després a Carcassone, deixant la filla menuda Angelita amb sa mare José Vargas Pérez, que s'havia portat a Antella, en haver faltat també son pare Francisco Racero.

Remedios recorda tot allò que va gaudir en un viatge familiar que féu amb cotxe particular per tota la Costa del Sol, creuant l'estret de Gibraltar per anar a Ceuta i veure el quarter on el seu fill Antonio féu la mili, era en l'any 1990.

Molta nostàlgia i dolor hagué de patir al premorir-li el seu fill Antonio Palma Racero, fou també al poble el dia 20 de juny de 1995; queda molt afligida i quan el recorda es mostra alterada i nerviosa, quasi esclata en plor.

Amb els transcurts dels anys i entrar en més edat ha estat atesa per les seues filles, dos anys amb Angelita, quatre amb María Jesús, i ja em porta cinc amb Fina, amb la qual conviu en l'actualitat al carrer Bonnaire, 3 d'Antella.

Remedios en el seu centenari gaudeix de 23 néts i 17 besnéts.